

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-IX.431.2.35.2018.IF

Warszawa, 31 grudnia 2018 r.

**Pani
Ewa Matuszczak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Odrzywole
ul. Warszawska 53
26-425 Odrzywół**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2234) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych MUW na rok 2018 pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, w składzie: Iwona Figura – inspektor wojewódzki, pełniąca funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz Katarzyna Szafrąńska – inspektor wojewódzki przeprowadzili w dniach 03 – 05 października 2018 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Odrzywole.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i sposób realizacji przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci¹ w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń wychowawczych. Zespół kontrolny dokonał wpisu w książce kontroli Ośrodka Pomocy Społecznej pod poz. 2, określając zakres i termin przeprowadzonej kontroli. Kontrolą objęto okres od dnia 17 lutego 2016 r. do dnia kontroli, tj. do 03 października 2018 r.

Niniejszym, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani Ewa Matuszczak zatrudniona od 2 stycznia 2018 r. na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy.

Do 31 grudnia 2017 r. kierownikiem Ośrodka była pani Stanisława Kwiatkowska.

¹ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz. 2134), zwana dalej ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci lub ustawą.

Obsługę finansowo – księgową Ośrodka prowadzi (na mocy Uchwały Rady Odrzywół) główna księgowa w Urzędzie Gminy w Odrzywole pani Monika Ulaska, zatrudniona na tym stanowisku od 1 marca 2017 r.

Do 28 lutego 2017 r. obsługę finansowo-księgową prowadziła pani Elżbieta Liwińska – podinspektor w Urzędzie Gminy w Odrzywole.

Wojewoda Mazowiecki ocenia **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości** działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole w zakresie organizacji i sposobu realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczeń wychowawczych.

1. Organizacja realizacji zadania

Zadania z zakresu ustawy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odrzywole realizuje na podstawie regulaminu organizacyjnego, wprowadzonego zarządzeniem nr 1/2017 kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole z dnia 9 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia zmian do regulaminu organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole oraz *ustalenia jednolitego brzmienia Regulaminu* wprowadzonego zarządzeniem nr 1/2013 kierownika GOPS w Odrzywole z dnia 01.07.2013 r. zmienionego zarządzeniem nr 2/2015 kierownika GOPS w Odrzywole z dnia 01.09.2015 r. i zarządzeniem nr 1/2016 z dnia 30.03.2016 r. W regulaminie w § 7 wyodrębniono stanowisko urzędnicze (inspektor). Natomiast § 12 regulaminu wyszczególnione zostały podstawowe zadania pracowników *wykonujących prace z zakresu realizacji świadczenia wychowawczego*. Do tych zadań w szczególności należy: przyjmowanie i weryfikacja wniosków, *przygotowanie wzorów i wydawanie stosownych decyzji zgodnie z posiadanymi upoważnieniami*, kontrola prawidłowości przyznania i wypłacania świadczeń, prowadzenie rejestrów, sporządzanie list wypłat, sporządzanie sprawozdań.

W trakcie kontroli ustalono, że Wójt Gminy Odrzywół dopełnił obowiązku wyznaczenia przez organ gminy do dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 1 kwietnia 2016 roku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole do realizacji zadań z zakresu świadczeń wychowawczych, o którym mowa w art. 53 ust. 1 ustawy.

- Zarządzenie Nr 60.2016 Wójta Gminy Odrzywół z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia jednostki organizacyjnej gminy do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego – Programu „Rodzina 500 plus”, funduszu alimentacyjnego oraz przyznawania Karty Dużej Rodziny.

Od 1 stycznia 2017 r. Gmina Odrzywół wprowadziła wspólną obsługę finansową dla jednostek organizacyjnych w tym m.in. dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (Uchwała Nr XVIII.146.2016 Rady Gminy Odrzywół z dnia 30 grudnia 2016 roku w sprawie organizacji wspólnej obsługi administracyjnej, organizacyjnej, finansowo-księgowej jednostek organizacyjnych zaliczanych do sektora finansów publicznych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Odrzywół).

W okresie objętym kontrolą zadania określone w ustawie realizowały 4 osoby zatrudnione w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Odrzywole:

- 1) Pani Ewa Matuszczak – kierownik Ośrodka, posiada upoważnienie z 2 stycznia 2018 r. do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczenia wychowawczego (przyjęte do stosowania w tym samym dniu).
- 2) Pani Małgorzata Balcerak – starszy pracownik socjalny, umowa o pracę na pełny etat od 10.09.1997 r., od 1.07.2013 r. na podstawie zakresu czynności wykonuje zadania pracownika socjalnego.
Pani M. Balcerak kontrolowane zadanie realizuje od 1.04.2016 r. na podstawie dodatkowego zakresu czynności i upoważnienia z dnia 31 marca 2016 r. do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczenia wychowawczego (przyjęte do stosowania w dniu 1.04.2016 r.). Otrzymuje dodatek specjalny.
- 3) Pani Katarzyna Jastrzębska – inspektor, od 1.04.2016 r. do 31.03.2018 r. umowa o pracę na pełny etat, na podstawie zakresu czynności realizowała zadania z funduszu alimentacyjnego (od dnia 1.04.2016 r.).
Pani K. Jastrzębska kontrolowane zadanie realizowała od 1.04.2016 r. do 31.03.2018 r. (od 2.02.2017 r. - zwolnienie lekarskie, od 9.04.2017 – urlop macierzyński) na podstawie dodatkowego zakresu czynności i upoważnienia z dnia 31 marca 2016 r. do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczenia wychowawczego (przyjęte do stosowania w tym samym dniu). Do lutego 2017 r. otrzymywała dodatek specjalny.
- 4) Pani Stanisława Kwiatkowska - kierownik GOPS do 31 grudnia 2017 r.
Pani S. Kwiatkowska sprawowała nadzór nad kontrolowanym zadaniem od 1.04.2016 r. do 31.12.2017 r. Posiadała upoważnienie z dnia 30.03.2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń wychowawczych i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczenia wychowawczego (przyjęte do stosowania w tym samym dniu) i otrzymywała dodatek specjalny.

Ponadto kontrolowane zadania realizowały 3 osoby zatrudnione w Urzędzie Gminy w Odrzywole:

- 5) Pani Aleksandra Rzuczkowska – sekretarka, zatrudniona na umowę o pracę na czas określony (od 12.01.2017 r.).
Pani A. Rzuczkowska zadanie realizowała od 01.04.2017 r. do 31.07.2018 r. na podstawie zakresu czynności *pracownika w Urzędzie Gminy w Odrzywole* z dnia 6.02.2017 r. i umów zleceń zawartych z GOPS-em w Odrzywole. Posiada upoważnienie z dnia 16 lutego 2017 r. do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczenia wychowawczego (brak daty i podpisu przyjęcia do stosowania).
- 6) Pani Monika Ulaska – główna księgowa w Urzędzie Gminy w Odrzywole. Na mocy Uchwały Rady Gminy Odrzywół z dnia 30.12.2016 r. i zakresu czynności z dnia 1.03.2017 r. prowadzi obsługę finansowo – księgową Ośrodka. Stanowisko częściowo finansowane z budżetu państwa.
- 7) Pani Elżbieta Litwińska – podinspektor – umowa o pracę z wójtem gminy. Do dnia 28.02.2017 r. prowadziła obsługę finansowo – księgową Ośrodka. Do marca 2017 r.

otrzymywała dodatek specjalny *za wykonywanie dodatkowych zadań związanych z obsługą księgową zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.*

Powyższe jest realizacją art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W Ośrodku w Odrzywole zatrudnione są 4 osoby, Pani Kierownik i trzech pracowników socjalnych. Zgodnie z § 7 regulaminu strukturą kadrową Ośrodka stanowi poza kierownikiem i 3 pracownikami socjalnymi także inspektor. Niemniej jednak w Ośrodku nie jest zatrudniona żadna osoba na tym stanowisku. W § 12 regulaminu opisano zadania pracownika wykonującego pracę z zakresu realizacji świadczenia wychowawczego. Ustalono, że zadania z zakresu realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wykonuje na podstawie dodatkowego zakresu czynności starszy pracownik socjalny. Wobec powyższego stwierdza się naruszenie zasad określonych w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

2. Prawidłowość ustalania uprawnień do świadczenia wychowawczego i jego wypłacania

W okresie świadczeniowym 2017/2018 do jednostki kontrolowanej wpłynęły 3 wnioski, które wraz z dokumentami przekazano na podstawie art. 16 ustawy odpowiednio do końca roku 2017 Marszałkowi Województwa, natomiast od 1 stycznia 2018 roku Wojewodzie Mazowieckiemu w celu ustalenia, czy w tych sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Kontrolni poddano wszystkie wnioski (Wojewoda Mazowiecki – 1, Marszałek Województwa – 2). Z przedłożonych dokumentów wynikało, bowiem, że członkowie rodzin wnioskodawców przebywają w Niemczech tj. w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W skontrolowanych sprawach, wnioski dotyczyły ustalenia prawa na pierwsze i kolejne dzieci z uwzględnieniem kryterium dochodowego. Badane wnioski były prawidłowo wypełnione przez wnioskodawców w części I, natomiast w części II - w sekcji „Dane członków twojej rodziny przebywających za granicą” nie podano w 1 sprawie wszystkich wymaganych informacji.

Do wszystkich wniosków dołączone były wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. Ponadto ustalono, że Organ przed przekazaniem akt sprawy dokonywał weryfikacji danych w systemie Emp@tia.

Ustalono, że w okresie podlegającym kontroli do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole wpłynęło łącznie 908 wniosków w sprawach świadczenia wychowawczego (2016/2017 – 367, 2017/2018 – 316, 2018/2019 - 225), w których Organ wydał łącznie 834 decyzje (2016/2017 – 359, 2017/2018 – 312, 2018/2019 - 163), w tym 799 (2016/2017 - 348, 207/2018 – 288, 2018/2019 - 163) decyzji przyznających prawo do świadczeń oraz 31 decyzji (2016/2017 – 12, 2017/2018 – 19), w których orzeczono o odmowie prawa do świadczenia.

Kontroli poddano losowo wybrane akta 21² spraw z okresu podlegającego kontroli, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych.

Spośród 11 spraw z uwzględnieniem kryterium dochodowego świadczenie przyznano: w 2 przypadkach - przyznano na dziecko, które było jedynym dzieckiem w rodzinie, w 6 - na pierwsze i na drugie dziecko oraz 2 - na pierwsze, drugie i trzecie dziecko. W 9 sprawach (bez uwzględnienia kryterium dochodowego) świadczenie wychowawcze przyznano: w 5 - tylko na drugie dziecko, w 3 - na drugie i trzecie dziecko, w 1 - na drugie, trzecie i czwarte dziecko. W 13 sprawach świadczenie wychowawcze przyznano na okres świadczeniowy. W 3 sprawach zakończonych wydaniem decyzji nr ŚW.526.120.04.2016 z dnia 19.04.2016 r. i nr ŚW.526.25.09.2018 z dnia 19.09.2018 r., ŚW.526.205.04.2016 z dnia 25.04.2016 r. do dnia poprzedzającego ukończenie 18 r. życia, w 2 sprawach nr ŚW.526.260.05.2016 z dnia 17.05.2016 r. i ŚW.526.280.08.2018 z dnia 28.08.2018 r. od dnia urodzenia dziecka, w 2 sprawach nr ŚW.526.40.04.2016 z dnia 14.04.2016 r., ŚW.526.40.12.2016 z dnia 05.12.2016 r. na pierwsze dziecko do dnia (1) lub od dnia ważności orzeczenia o niepełnosprawności (2). Ponadto w sprawie nr ŚW.526.22.09.2017 z dnia 26.09.2017 r. odmówiono świadczenia na pierwsze dziecko, a w sprawie nr ŚW.526.200.03.2018 z dnia 29.03.2018 r. wydano decyzję zmieniającą pierwotne rozstrzygnięcie i odmówiono świadczenia na pierwsze dziecko w związku z uzyskaniem dochodu i przekroczeniem kryterium dochodowego – 800 zł.

Wszystkie skontrolowane wnioski zostały opatrzone datą wpływu do GOPS. Wnioski zostały złożone na prawidłowych formularzach. Postępowanie w sprawach o świadczenie wychowawcze każdorazowo wszczynano na wniosek, którego wzór określał załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze (Dz. U. poz. 214), obowiązującego do 31 lipca 2017 roku. Po dacie jak wyżej wzór wniosku określony został w § 2 pkt 1–8 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. poz. 1465) i taki był stosowany.

W 16 na 21 spraw poddana kontroli dokumentacja zawierała zgodnie z wymogami art. 13 ust. 3 prawidłowo wypełniony wniosek przez osoby ubiegające się o świadczenie wychowawcze. W pozostałych 6 sprawach wnioski zawierały błędy formalne: w części I wniosku w pkt 7.2 (ŚW.526.258.01.2018 i nr ŚW.526.25.09.2018), w pkt 7.3 (ŚW.526.01.08.2017) oraz w części II wniosku (ŚW.526.120.04.2016, ŚW.526.80.04.2016) i części w II wniosku w pkt 2

² **Sprawy zakończone wydaniem decyzji nr:** ŚW.526.205.04.2016 z dnia 2016.04.25, ŚW.526.80.04.2016 z dnia 2016.04.21, ŚW.526.260.05.2016 z dnia 2016.05.17, ŚW.526.138.04.2016 z dnia 2016.04.21, ŚW.526.2.04.2016 z dnia 2016.04.01, ŚW.526.120.04.2016 z dnia 2016.04.19, ŚW.526.120.09.2017 z dnia 2017.09.01, ŚW.526.40.04.2016 z dnia 2016.04.14, ŚW.526.40.12.2016 z dnia 2016.12.05, ŚW.526.01.08.2017 z dnia 2017.08.31, ŚW.526.40.09.2017 z dnia 2017.09.26, ŚW.526.160.09.2017 z dnia 2017.09.06, ŚW.526.200.10.2017 z dnia 2017.10.02, ŚW.526.120.09.2017 z dnia 2017.09.29, ŚW.526.80.09.2017 z dnia 2017.09.27, ŚW.526.258.01.2018 z dnia 2018.01.12, ŚW.526.280.08.2018 z dnia 2018.08.28, ŚW.526.25.09.2018 z dnia 2018.09.19, ŚW.526.10.08.2018 z dnia 2018.08.24, ŚW.526.5.09.2018 z dnia 2018.09.17, ŚW.526.35.09.2018 z dnia 2018.09.24, decyzje uchylające nr: ŚW.526.120.07.2017 z dnia 2017.07.21, ŚW.526.200.03.2018 z dnia 2018.03.29, decyzja odmowna nr: ŚW.526.22.09.2017 z dnia 2017.09.26

(ŚW.526.01.08.2017) . W tych sytuacjach strona powinna być wezwana – na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy – do poprawienia wniosku.

W kwestii ustalonych nieprawidłowości pani Małgorzata Balcerek wyjaśniła, że „w kontrolowanych wnioskach, przez przeoczenie oraz nadmiar obowiązków nie wzywałam wnioskodawców do uzupełnienia informacji (...)”. Każdy członek rodziny z tych wniosków był weryfikowany w systemie Emp@tia, aplikacji ZUS, Urząd Pracy, Ministerstwo Finansów, systemie Pesel, Centralnej Bazie Beneficjentów (...). Z pobranych odpowiedzi wynikało jednoznacznie, gdzie i w jakim okresie osoby były ubezpieczone (...). Każdy wniosek jest dokładnie przeze mnie analizowany celem prawidłowego ustalenia dochodu. Przeoczyłam także brak uzupełnienia we wniosku lub błędnie zaznaczoną informację o pracy członka rodziny za granicą. Osoby te nie przebywały za granicą, ponieważ we wniosku była umowa o pracę na terenie Polski (...).

W 8 na 11 wniosków dotyczących ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego z uwzględnieniem kryterium dochodowego (na pierwsze dziecko), wnioskodawcy dołączyli wszystkie wymagane prawem zaświadczenia, oświadczenia lub inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia.

W 1 sprawie ŚW.526.120.09.2017 brak było kompletnej dokumentacji w związku z utratą i uzyskaniem dochodu oraz w 2 sprawach (ŚW.526.2.04.2016, ŚW.526.258.01.2018) organ był już w posiadaniu informacji dotyczącej sytuacji dochodowej rodziny osoby ubiegającej się o świadczenie. W aktach spraw znajdowała się adnotacja o miejscu ich przechowywania, nie było jednak kopii wymaganych dokumentów. Na żądanie kontrolujących Organ przedłożył dokumenty.

Ponadto w 3 sprawach (ŚW.526.200.10.2017, ŚW.526.22.09.2017, oświadczenie „o dochodach innych niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych” nie zostały poprawnie wypełnione przez wnioskodawców. W wyżej wymienionych sprawach nie wezwano wnioskodawców do poprawienia lub uzupełnienia oświadczeń.

W powyższych sprawach pani Małgorzata Balcerek wyjaśniła, że: „(...) W oświadczeniach brakuje kwoty dochodu z tytułu zwrotu podatku z Urzędu Skarbowego, ponieważ dochód różni się od dochodu z PIT-37, dlatego wprowadzałam go dopiero po uzyskaniu informacji o dochodzie z systemu Emp@tia z Ministerstwa Finansów (...).

W celu ustalenia poprawności zawartych we wnioskach danych osobowych potwierdzających tożsamość wnioskodawców oraz członków ich rodzin, korzystano z usługi rejestru PESEL udostępnionej w ramach CSIZS Emp@tia oraz niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, samodzielnie pozyskiwano informacje o dochodach, wysokości składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, należnych podatkach wnioskodawców oraz członków ich rodzin za pośrednictwem systemu teleinformatycznego CSIZS Emp@tia, co jest niezbędne przy ustalaniu dochodów i zgodne z wymogami art. 17 ust. 1 ustawy.

Świadczenie wychowawcze przyznawano na pierwsze dziecko, jeżeli dochód w rodzinie w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 800 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne, świadczenie przyznawano, jeżeli wyżej wymieniony dochód nie przekraczał miesięcznie kwoty 1 200 zł. Stwierdzono, że osoby, którym

przyznano świadczenia wychowawcze spełniały kryteria dochodowe, uprawniające je do otrzymania przedmiotowych świadczeń.

W 9 na 11 spraw dochody wnioskodawców wyliczano w sposób prawidłowy z uwzględnieniem wysokości należnych podatków, składek społecznych, składek zdrowotnych oraz dochodów uzyskanych i utraconych. W pozostałych 2 sprawach Organ nieprawidłowo wyliczył miesięczny dochód na osobę w rodzinie:

- w sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr ŚW.526.40.04.2016 z dnia 14.04.2016 r. Organ przyznający świadczenie ustalił dochód na osobę w rodzinie w wysokości 964,66 zł. W czasie kontroli - na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy - określono dochód w wysokości 922,14 zł. Stwierdzono, że nie pomniejszono dochodu rodziny o kwotę podatku należnego w wysokości 2041, - zł.

- w sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr ŚW.526.258.01.2018 z dnia 12.01.2018 r., Organ przyznający świadczenie ustalił dochód na osobę w rodzinie w wysokości 931,70 zł. W czasie kontroli - na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy - określono dochód w wysokości 923,40 zł. Stwierdzono, że błędnie przeliczono dochód z gospodarstwa rolnego.

Nie mniej jednak błędne wyliczenie miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie nie miało wpływu na rozstrzygnięcie w wyżej wymienionych sprawach.

W żadnej ze spraw poddanych kontroli nie odnotowano przypadku umieszczenia członka rodziny w pieczy zastępczej oraz dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego. Ponadto poddane kontroli akta nie dotyczyły opieki naprzemiennej obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub w rozłączeniu.

W 13 sprawach świadczenia wychowawcze przyznano na cały okres świadczeniowy. Natomiast w 7 sprawach zakończonych wydaniem decyzji (ŚW.526.205.04.2016, ŚW.526.120.04.2016, ŚW.526.25.09.2018, ŚW.526.260.05.2016, ŚW.526.280.08.2018, ŚW.526.40.04.2016, ŚW.526.40.12.2016) świadczenia przyznano na okres krótszy niż świadczeniowy. Przyznanie świadczeń na okres krótszy niż świadczeniowy miało swoje uzasadnienie. W pierwszym i drugim przypadku w związku z ukończeniem przez pierwsze dziecko 18. roku życia - świadczenie na drugie dziecko – prawidłowo przyznano do końca miesiąca, w którym pierwsze dziecko w rodzinie ukończyło 18 lat tj. do 31.07.2017 r., w drugim przypadku – („wniosek dochodowy”) do końca okresu świadczeniowego, w trzecim do ukończenia tj. do 19.04.2019 r. W czwartym przypadku przyznanie prawa do świadczenia nastąpiło na wniosek strony - od dnia urodzenia się dziecka (tj. od 7.05.2016 r.) do końca okresu świadczeniowego, w piątym od miesiąca, w którym został złożony wniosek (ur. 31.07.2018 r.; wniosek złożony w dniu 27.08.2018 r.). W następnej sprawie z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego (800 zł) świadczenie na pierwsze dziecko prawidłowo przyznano do końca ważności orzeczenia o niepełnosprawności, a na drugie dziecko do końca okresu świadczeniowego. W ostatniej sprawie świadczenie wychowawcze przyznano od dnia ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

Wszystkie rozstrzygnięcia podjęte zostały terminowo, w 7 przypadkach na podstawie 49 ust. 1 i 2 i art. 35 k.p.a., w 6 sprawach zgodne z wymogami ustalonymi w art. 21 ust. 4 ustawy

o świadczeniach wychowawczych i art. 35 k.p.a., w 5 sprawach zgodnie z 21 ust. 4 ustawy oraz 2 sprawach zgodnie z art. 21 ust. 5b i 5c. Średni czas prowadzenia jednego postępowania wyniósł 18 dni, przy czym najkrótsze postępowanie trwało 1 dzień, a najdłuższe 46 dni.

Świadczenia wychowawcze przyznano w kwocie 500 zł miesięcznie na okres, o którym mowa w art. 48 ust. 1 ustawy, tj. od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2017 r. (7 spraw), na okres świadczeniowy od 1 października 2017 r. do 30 września 2018 r. (9 spraw) oraz na nowy okres świadczeniowy od 1 października 2018 r. do 30 września 2019 r. (4 sprawy) a także w uzasadnionych przypadkach na okres krótszy niż świadczeniowy – dotyczyło to 5 badanych spraw.

Analiza zatwierdzonych do wypłaty list wypłat wykazała, że świadczenia wychowawcze we wszystkich sprawach wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Wypłata przyznanych świadczeń nastąpiła w terminie przewidzianym w art. 21 ust. 1 ustawy, zaś wniosku złożonego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, stosownie do art. 49 ust. 2 ustawy. W przypadku wniosków złożonych na okres świadczeniowy 2017/2018 w miesiącach: sierpień oraz grudzień zgodnie z art. 21 ust. 4 i ust. 5c ustawy.

Ponadto kontrola list wypłat wykazała w 12 przypadkach rozbieżności pomiędzy datą wypłaty ustaloną w decyzji a datą dokonania przez Ośrodek przelewów. Rozbieżność dotyczy wcześniejszej wypłaty świadczeń w miesiącu:

- grudniu 2016 r. w dniu 16 i 19.12.2016 r., (lista nr 000178/2016, nr 000187/2016),
- grudniu 2017 r. w dniu 15.12.2017 r. (lista nr 000172/2017).

Niemniej jednak wypłaty świadczeń we wszystkich analizowanych sprawach były realizowane najpóźniej do ostatniego dnia miesiąca, za który przysługiwało świadczenie wychowawcze.

W wydanych decyzjach administracyjnych uwzględniono elementy, o których mowa w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Decyzje zawierały w szczególności oznaczenie organu właściwego tj. wójta gminy Odrzywół oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne (za wyjątkiem 2 decyzji nr: ŚW.526.120.04.2016, nr ŚW.526.260.05.2016). W 5 decyzjach odstąpiono od uzasadnienia na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. Ponadto decyzje zawierały pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania, informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń jak również treść art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, że decyzja jest natychmiast wykonalna. Decyzje wydane po dniu 1 czerwca 2017 roku zawierały w pouczeniu informacje o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127 a Kodeksu postępowania administracyjnego. Wszystkie decyzje o przyznaniu świadczenia zawierały okres, na jaki przyznano świadczenie oraz pouczenie o konieczności zwrotu świadczenia pobranego nienależnie. Do każdej decyzji dołączono potwierdzenie jej odbioru. Ponadto zawierały informację o terminie wypłaty świadczenia na wskazany rachunek bankowy, określonym „w dniach od 20 do 30 każdego dnia miesiąca, od 25 do końca miesiąca”.

Decyzje zostały podpisane przez: Kierownika GOPS panią Stanisławę Kwiatkowską z upoważnienia Wójta – (2 decyzje) oraz na podstawie odrębnych upoważnień Wójta przez:

- Małgorzatę Balcerak - starszego pracownika socjalnego – 18 decyzji,
- Katarzynę Jastrzębską - inspektora w GOPS – 4 decyzje.

W kontrolowanych decyzjach stwierdzono następujące uchybienia:

- w 2 decyzjach nr ŚW.526.120.04.2016, nr ŚW.526.260.05.2016 w rozstrzygnięciu nie określono kwoty świadczenia wychowawczego na dziecko przysługującego za część miesiąca, w którym dziecko; uzyskało pełnoletność (1), urodziło się (2). Ponadto w uzasadnieniu tych decyzji nie wskazano terminu wypłaty świadczenia za zaległy miesiąc. Nie mniej jednak na podstawie tych decyzji dokonano wypłaty świadczenia za niepełny miesiąc w prawidłowej wysokości, tj. z zastosowaniem art. 5 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- w decyzji nr ŚW.526.120.07.2017 uchylającej decyzję nr ŚW.526.120.04.2016 z dnia 19.04.2016 r. w uzasadnieniu decyzji błędnie wskazano dochód na członka rodziny i nieprawidłowy sposób wyliczenia tej kwoty - była to omyłka rachunkowa, ponieważ z dokumentów sprawy wynika, że organ prawidłowo przeliczył dochód rodziny. Ponadto w tej decyzji błędnie wskazano numer decyzji uchylanej, zamiast ŚW.526.120.04.2016 z dnia 19.04.2016 r. wskazano znak ŚW.526.120.10.2016 z dnia 19.04.2016 r.,
- w decyzji nr ŚW.526.258.01.2018 z dnia 12.01.2018 r. w uzasadnieniu decyzji raz błędnie a raz prawidłowo wskazano dochód na członka rodziny. Na podstawie tej decyzji dokonano wypłaty świadczenia, lecz bez uprzedniego sprostowania omyłki rachunkowej w ww. decyzji,
- w żadnej decyzji przyznającej prawo do świadczenia w rozstrzygnięciu decyzji nie wskazano, że świadczenie przyznano się w kwocie 500 zł miesięcznie,
- w decyzji nr ŚW.526.205.04.2016 strona nie została poinformowana o sposobie wypłaty świadczenia, w 4 decyzjach ŚW.526.80.04.2016, ŚW.526.260.05.2016, ŚW.526.138.04.2016, nr ŚW.526.205.04.2016 nie wskazano wprost sposobu realizacji wypłaty świadczenia,
- w podstawie prawnej decyzji nr ŚW.526.280.98.2018 wskazano nieaktualny publikator ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- 1 decyzja – nr ŚW.526.2.04.2016 nie zawierała treści art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci: „Decyzje przyznające świadczenie wychowawcze są natychmiast wykonalne”,
- wszystkie decyzje (za wyjątkiem 4) zawierają treść: „Wypłata świadczenia nastąpi w dniach od 20 do 30 każdego dnia miesiąca (...)”. Sugeruje się, aby w rozstrzygnięciu decyzji zamieszczać informację, że: *„Przyznane świadczenia zgodnie z żądaniem strony zawartym we wniosku przekazywane będą na wskazane konto bankowe do ostatniego dnia każdego miesiąca.”* Wskazywanie w decyzji konkretnego dnia wypłaty, a następnie nie dotrzymanie terminu wypłaty powoduje bowiem niewłaściwą realizację decyzji.

We wszystkich badanych przypadkach decyzje doręczano stronie prawidłowo, tj. w 20 przypadkach za pośrednictwem operatora pocztowego listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, a w pozostałych 3 przypadkach decyzje odbierane były przez stronę

osobiście w siedzibie Ośrodka, co potwierdzone zostało podpisem i datą odbioru na kopii decyzji, co jest zgodne z art. 46 § 1 k.p.a.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pani, jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole, Pani Stanisława Kwiatkowska – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odrzywole do 31 grudnia 2017 r. oraz pracownicy realizujący w kontrolowanym okresie zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią Kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Zaktualizowania zapisów regulaminu organizacyjnego Ośrodka dotyczących struktury kadrowej do rzeczywistego stanu zatrudnienia pracowników.
2. Realizowania kontrolowanych zadań w sposób, który nie narusza zasad określonych w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz zatrudniania pracowników na stanowiskach adekwatnych do wykonywanych zadań.
3. Weryfikowania wpływających do GOPS w Odrzywole wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w których zastosowanie mają przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego z uwagi na przebywanie członka rodziny poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, tak, aby zawierały niezbędne informacje o przebywających za granicą członkach rodzin wnioskodawców.
4. Kompletowania spraw zgodnie z zapisami ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, tj. rozpatrywania wniosków o przyznanie prawa do świadczeń wychowawczych po dokładnym ich wypełnieniu przez osoby ubiegające się o świadczenia oraz dołączeniu prawidłowych, prawidłowo wypełnionych i wymaganych w danej sprawie załączników. Wzywania wnioskodawców, którzy złożyli nieprawidłowo wypełnione wnioski, do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od otrzymania wezwania – stosownie do art. 24 a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
5. W przypadku, gdy organ jest już w posiadaniu wymaganych dokumentów, które znajdują się w aktach spraw wcześniej prowadzonych – każdorazowo do akt sprawy dołączania kopii tych dokumentów z adnotacją o miejscu ich przechowywania.
6. Wzmocnienia nadzoru nad prawidłowością obliczania dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń wychowawczych, w szczególności dbałość o prawidłowe pomniejszanie dochodu rodziny o kwotę podatku należnego oraz prawidłowe obliczanie dochodu rodziny z gospodarstwa rolnego, wyrażoną w hektarach przeliczeniowych.
7. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością i rzetelnością, w szczególności:

- w przypadku spraw, w których mają zastosowanie przepisy art. 5 ust. 2 ustawy, określania wysokości świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc proporcjonalnie do okresu, na jaki zostało przyznane, wyjaśniania w uzasadnieniu decyzji dokładnie, dlaczego zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie oraz zamieszczania informacji o terminie wypłaty świadczenia za zaległe miesiące,
- w rozstrzygnięciach decyzji odmownych oraz uchylających prawo do świadczenia wychowawczego wskazywania prawidłowego dochodu na członka rodziny i dokładnego sposobu wyliczenia tej kwoty,
- w decyzjach uchylających prawo do świadczenia wychowawczego prawidłowego wskazywania numeru decyzji uchylanej,
- w rozstrzygnięciu decyzji wskazywania, że świadczenie przyznano w kwocie 500 zł miesięcznie,
- umieszczania w treści decyzji informacji o sposobie wypłaty świadczenia,
- zamieszczania w podstawie prawnej prawidłowych publikatorów aktów prawnych,
- zawierania w pouczeniu decyzji przyznających prawo do świadczenia wychowawczego treści art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, stanowiącego o tym, że decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednocześnie zobowiązuję też Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska

Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Marian Kmieciak
Wójt Gminy Odrzywół